

Проте, незважаючи на поглиблену розробку проблеми мовлення й мовленнєвої діяльності, виступає вся складність і непослідовність її вирішення: термінологічна строкатість, широкомасштабність та багатоваріантність розумінь ученими її теоретичних засад.

Дискусійні положення, які існують із цього приводу, свідчать про важливість та актуальність проблеми для різних наукових галузей, зокрема логопедії. Не втрачає актуальності твердження М.Жинкіна про те, що різні дисципліни, зокрема, «мовознавство у всіх аспектах.., фізіологія в галузі проблем, пов'язаних із діяльністю другої сигнальної системи, фізика в розділі акустики, логіки, і, нарешті, психологія – кожна з цих галузей знань, ідучи своїми шляхами та дорогами, вивчають однаковий об'єкт – мовленнєву діяльність, але кожна розглядає її зі свого боку, вирішуючи свої певні завдання, виокремлює свої точки зору на істотні характеристики. «При цьому виникає потреба не лише в принципових, філософських положеннях, які є загальними, але й у спеціальній розробці теорії питання, заснованої на системі фактів, що досить широко та глибоко охоплює матеріал, який вивчається для того, щоб можна було б зробити важливі практичні висновки».

Отже, мовленнєву діяльність вчені визначають як: 1) єдність «мови» та «мовної здібності» (Ф. де Соссюр); 2) дві взаємопов'язані сторони одного явища – мовленнєвої діяльності, що нерозривно пов'язує «мову» та «мовлення» (Бодуен де Куртене); 3) «специфічний прояв людської поведінки» (Е.Косеріу); 4) сукупність процесів висловлювання та розуміння (Л.Щерба); 5) процес використання людиною мови для спілкування (О.Леонтьєв); 6) один із універсальних, загальних механізмів культури, які діють при будь-яких проявах людської скооперованої соціальної активності (Е.Маркарян)

УДК 378:373.3.011

ПРОДАН Н.І., ФЕНЧАК Л.М.,
Мукачівський державний університет

ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ – ВИМОГА СЬОГОДЕННЯ

Необхідність вирішення проблеми збереження здоров'я викликане насамперед соціальним замовленням на особистість здатну до здорового способу життя та корисну для суспільства. Збереження і зміцнення здоров'я всіх учасників освітнього процесу в сучасних умовах навчання можливе шляхом формування здоров'язбережувального освітнього простору.

Базовими дослідженнями для з'ясування суті і структури поняття «здоров'язбережувального середовища» стали вітчизняні доробки Т.Бойченко, Т.Бережної, Б.Долинського. Педагогічні дослідження в галузі формування навичок здорового способу життя особистості у навчальному процесі розглядали науковці та практики І.Акімова, Н.Колотій, В.Грушко, С.Рибалько, О. Рибалка, А.Царенко та інші. Дослідження впливу етносоціальних і

природних чинників на здоров'я школярів здійснювала Н.Лисенко; І. Мельник – аксіологічний аспект технології здорового способу життя молодших школярів; С. Якименко – формування культури здорового способу життя учнів основної школи у позакласній роботі.

Практично перед кожною школою постають завдання створення здорового освітнього середовища для дітей, оскільки той мікросоціум, у який діти потрапляють у школі, не завжди є сприятливим для їхнього розвитку. Науковцями та педагогами поняття «середовище» розуміється як сукупність елементів, які у співвідношенні між собою становлять «простір і умови життя людини» [4].

Дослідник О.Сироватко зазначає, що освітній заклад із здоров'язберігальним середовищем – це педагогічна система, складовими якої мають бути: методики забезпечення психолого-медикосоціального супроводу учнів на кожному віковому етапі; постійна діагностика стану здоров'я учнів; установка на формування в них здорового способу життя; ефективна корекційна й реабілітаційна робота за медичними показниками дітей «групи ризику»; методики залучення учнів до здоров'язбережувальної діяльності [3].

Спираючись на практику освітніх закладів та дослідження педагогів і науковців, можна визначити алгоритм створення здоров'язбережувального освітнього середовища у ЗЗСО.

➤ Перший крок – аналіз інфраструктури школи, її навчального, навчально-методичного та кадрового забезпечення.

➤ Другий крок – проведення моніторингу здоров'я дітей: фізичного здоров'я; психічного здоров'я; соціального здоров'я; духовного здоров'я.

➤ Третій крок – раціональна організація освітнього процесу.

➤ Четвертий крок – діагностика й корекція та попередження захворювань; проведення профілактики захворювань; вітамінотерапія.

➤ П'ятий крок – підтримання й зміцнення психічного здоров'я учнів, впровадження здоров'язберігаючих технологій.

➤ Шостий крок – оздоровча робота у ЗЗСО за такими напрямками: первинна профілактика ; вторинна профілактика; валеологізації освітнього процесу.

➤ Сьомий крок – розвиток матеріально-технічної бази ЗЗСО; дотримання санітарно-гігієнічних норм і правил, що гарантують зміцнення здоров'я учнів; дотримання норм пожежної безпеки; нормування навчального навантаження, обсягу домашніх завдань; створення комфортної атмосфери у взаєминах між учителями, учнями й батьками; забезпечення закладу фахівцями.

Останнім кроком є залучення батьківської громадськості, органів місцевого самоврядування до організації та управління освітнім процесом [1].

Поглиблена робота зі створення здорового середовища сприятиме позитивним результатам, а саме: на рівні учнів: зменшення кількості випадків порушення дисципліни, поява інтересу до власних якостей та рівня особистого розвитку, посилення віри в себе; прагнення до саморозвитку та

самовдосконалення, бажання розкрити себе перед друзями, вчителями з кращого боку; на рівні сім'ї: висока оцінка творчих та інтелектуальних здібностей дітей, відчуття єдності з дитиною, встановлення теплих, доброзичливих, дружніх стосунків; на рівні класу: підвищення рівня згуртованості колективу, що сприяє розвитку доброзичливих стосунків, виникненню взаємних симпатій, взаємної прихильності, емоційній єдності «один за всіх, і всі за одного» [2]

Таким чином, школа зі здоров'язбережувальним освітнім середовищем – це освітній заклад, в якому діють методики забезпечення психолого-медико-соціального супроводу учнів на кожному віковому етапі, постійна діагностика стану здоров'я і заходи щодо формування здорового способу життя школяра, методики включення учнів у здоров'язбережувальну діяльність, способи формування особистих концепцій здоров'я, вироблення умінь, що відносяться до саморегуляції емоційних станів, самоконтролю в стресових ситуаціях.

Література

1. Бережна Т. Організація шкіл здоров'я в Україні: міжнародний досвід та вітчизняна практика / Т. Бережна // Рідна школа. – 2018. № 5. – С. 28.

2. Нідзельська В. Управління розвитком здоро'язберігаючого освітнього простору навчального закладу: практичні аспекти / В. Нідзельська // Освіта і управління. – 2010. – №2-3. – С.157-162.

3. Сироватко О. / Підходи до формування здоров'язберігаючого середовища в закладі освіти / О.Сироватко // Директор школи. – 2009. – № 38 (566). – С.15.

4. Ясвин В.А. Освітнє середовище: від моделювання до проектування / В.А.Ясвин. – М.: Сенс, 2001. – С. 14.

УДК 37.013.73:373.3.016:81

РАТОЧКА Г. І., ЧЕКАН О. І.,
Мукачівський державний університет

ФІЛОСОФСЬКИЙ АСПЕКТ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Філософи М.Бахтін, А.Брудний, А.Коршунова, Е.Маркарян, Ф.Михайлова, Б.Шорохова, М.Ярошевський та ін. трактують мовлення як діяльність людини, яка проявляється в спілкуванні з іншими людьми, як вираження і передачу думок засобом мови. Завдяки мовленнєвій діяльності в розумі певної людини відображення світу постійно поповнюється та збагачується тим змістом, що відтворюється в суспільному розумі, пов'язується з досягненнями всієї практики та культури людства. Професор Е.Маркарян підводить мовленнєву діяльність під поняття «діяльність», розрізняючи при цьому два аспекти: аспект актуалізації механізмів, завдяки яким стимулюється, програмується та здійснюється активність суб'єктів дії, та аспект «суто діяльності», який відображає різні ділянки та форми людської активності. Для здійснення певної задачі включаються в дію різноманітні мовленнєві механізми, які виражають мотивацію діяльності, що задає ціль і слугує

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>